

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasiilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati tranko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . . . 5— „
četrt leta . . . . . 2-50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštne 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem.

Vzpored našim velikonočnim zborovanjem v Mariboru (Narodni dom).

I. Na Velikonočni ponedeljek ob pol 10. uri odborova seja.

II. Isti dan popoldne ob 3. uri delegacijsko zborovanje.

1. Poročila odbornikov.
2. Določitev vzporeda za občni zbor.
3. Sanacija Zavezinih listov. (Lud. Černe.)

4. Poslovni red Zaveze. (Fr. Brinar.)
5. Učiteljska gospodarska zadruga. (L. Černe.)

6. Predlogi.
7. Volitve:

a) predsednika, namestnika in odbornikov;
b) treh pregledovalcev računov;
c) odbornikov za Lehrerbund;
d) delegatov za Lehrerbund in e) delegatov za Zavezino skupščino.

8. Slučajnosti.
III. Odborova seja v svrhu konstituiranja.

IV. Občni zbor v torek predpoldne ob pol 10. uri.

1. Poročilo o delegacijskem zborovanju.

1. »Ptiči selci« in »zasledovalci«. Kaj hočejo in kaj reče naše učiteljstvo k tej novi struji? (Ravnatelj Schreiner.)

3. Altruizem. Njega moč in veljava v družnem življenju. (Tovariš Avg. Požegar.)

Delegacijskega zborovanja se smejo udeležiti le delegati, ki naj pridejo polnoštevilno. — Na občni zbor v torek pa pridite vsi, ki Vam je količkaj mogoče. Okr. učit. društva, skrbite za številno udeležbo! Na občni zbor vabimo izven učiteljstva tudi vse prijatelje šole in učiteljstva. Vodstvo.

J. PAHOR:

Narodnost in liberalizem.

(K diskusiji.)

(Dalje.)

III.

Ne morem preiti k odnošajem med nacionalizmom in liberalizmom, da se ne dotaknem prej tega poslednjega še posebe. O liberalizmu se je sicer tudi med nami že pisalo, a v široke vrste slovenskega učiteljstva je prišlo komaj kaj več kot to, kar so nam podali liberalni časniki; iz teh smo zajemali vso svojo naprednost. Le malo let pogledati nazaj v slovensko žurnalistiko, pa bomo videli, kako šibka in siromašna je bila ta tuja učenost, nahlastana nesistematično in brez vsakega kriterija. Nočem vpraševati na tem mestu, kdo je kriv, če ni premerjalo učiteljstvo kot izobražena družabna plast ravnine krog sebe, kakor bi jo moralo že v svojem lastnem interesu, temveč podam rajši koncizen pregled liberalizma in njegovih posledic.

Idejno osnovo so dali liberalizmu francoski enciklopedisti, posebno pa **Voltaire** in **Rousseau**. Zgradil ga je **Quesnay** († 1774), ki je proglasil popolno svobodo z onim glasovitim: *Laissez faire, laissez passer!* Novi nauk je kaj hitro dobil korenine v Angleški, kamor se je zaradi hitrega razvoja kolonialne moči stekalo bogastvo iz vseh delov sveta. Quesnaya je izpopolnil **Adam Smith**, ki je izdal leta 1776 znamenito delo »O bistvu in vzrokih bogastva«. Ta knjiga je postala evangelij liberalizma kot gospodarskega nauka. Medtem, ko je prvi videl le produktivnost (rodovitost) poljedelstva, je učil **Smith** **industrializem**, produktivnost človeškega dela z gospodarskim načelom egoizma, ki da je edina gonilna sila v nacionalno-ekonomskem razvoju. Da pa pride ta princip do veljave, je neobhodna potreba (po **Smithu**), da se pusti tekmovalstvu, prosti konkurenci v

vsem gospodarstvu prosta pot, da se dá spretnosti in energiji človeka priložnost nabrati si bogastev, zasebne lastnine, ne da bi država vmešavala se v ta boj ter omejevala konkurenco, temveč zgolj varovala pridobljeno privatno last. Ko je še Darwin postavil svoj nauk o plemenskem izboru, po katerem se vzdrži in ohrani v vsem organskem življenju le ono, kar je najmočnejše, najpopolnejše ter najbolj zmožno tekme v medsebojnih življenjskih odnošajih, ko se je sprejela končno ta hipoteza kot večer, naraven zakon, je prodril liberalizem na vsej črti najprej na Angleskem in zatem tudi na kontinentu, kjer se je v revolucijskem letu 1848 priborila v večini evropskih držav **ustava** ter obenem inaugurirala **splošna gospodarska svoboda**. Takozvana **manchesterska doktrina** je zmagala, pričakovati je bilo sedaj blagoslova te zmage! A blagoslov je izostal. Kaj hitro se je izkazalo, da **nauk o ohranjenju najmočnejšega, najspretnjšega o eksistenčnem boju ni resničen**. V gospodarskem življenju so prihajali z lahkoto do veljave najšibkejši, telesno in duševno najmanj razviti, najnesposobnejši ljudje, medtem ko so na nasprotni strani padale hekatombe, najsilnejših, najpopolnejših žrtvovancev; z drugo besedo: v gospodarski tekmi niso odločale izključno osebne vrline, lastnosti posameznih, temveč

v veliko večji meri **gospodarske dobrine, zemlja, kapital** (najprej trgovski, potem industrijski) **ter stroj**. Čim dalje bolj se je stekal sedaj **kapital v roke redkih**, čim dalje bolj se je večal, ker mu je bila izročena na milost in nemilost **množica izkoriščanih** — saj dela še danes delavec v fabriki vsak teden povprečno le štiri dni zase, dva dneva pa za fabrikanta — na eni strani se je zbirala denarna aristokracija, ki je mogla v zenitu liberalizma neomejeno razpolagati z delavno močjo delavca, na drugi strani je rastel proletarijat brez vsake moči; tu beda, tam razkošje! **Železnemu plačnemu zakonu Davida Ricarda**, ki je razvijal **Smithove narodno-ekonomske nauke**, **so se morali umakniti vsi npravnstveni motivi**, ki so vodili doslej družbo vzporedno z gospodarskim razvojem, a ko je velekapital dosegel v državah **ustavo**, ko se je polastil **politične moči**, je začel rasti individualistično-egoistični nauk v kletev. Država, katere civilizatorna naloga je, manjšati absolutne sovražnosti v družbi — kot sem izvajal v prvem delu razprave — je prišla v roke redkih, je **postala razredna država**, v kateri je iskal kapital z vso brezobzirnostjo le svoj interes, varstvo svoje lastnine, medtem ko ni imel **proletarijat nikakršnega varstva** več, nikakršne svobode, ker se je delavstvu stopilo na tilnik. Država je rezervar

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tvrdko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!

LISTEK.

† Miško Mežan.

»Če hočeš biti grajan, se oženi; če hočeš biti hvaljen, pa umri!« veli pregovor. Mislim, da se nihče ne ženi zato, da bi bil grajan, in nihče ne umre zaradi tega, da bi ga hvalili. No, angelov ni na svetu, in človeku, ki je vse svoje življenje hodil po ostrem kamenju med bodičjem, spremljan neprestano od krutih in trdih besed neprijaznih ljudi, naj bo vsaj ob koncu njegovega umornega potovanja dodeljena dobra beseda!

Umrl je človek in učitelj **Miško Mežan**. Redkeje so vrste kranjskega učiteljstva, ki ne pozna klečeplazenja in hinavstva, ki je zvesto samemu sebi, zato tembolj čutimo izgubo, ako nam nemila smrt predčasno pokosi trden značaj.

Značajan je bil učitelj **Miško Mežan**. »Kar sem pisal, sem pisal,« je imel navado reči. In če bi bil prišel k njemu ne vem kdo in bi mu ponujal vse dobrote sveta v zameno za njegovo prepričanje, bi bil trd kakor krasna skala, ki ji je ostal zvest do smrti. Pognal bi ga brezobzirno in poučil, da se še dobe učitelji, ki ne klonejo tilnika in ne menjajo svojega prepričanja kakor ptič perje. Zvest samemu sebi, je bil zvest tudi drugim.

Rad bi se bil umaknil v pokoj, v katerega bi ga bili radi spravili, pa želel je,

počakati še toliko, da bi se regulirale plače, da bi na stara leta ne bi bilo treba beračiti njemu in družini. Zdej je našel najboljši pokoj, in plača mu je gotovo bolj zvišana nego nam, čakajočim v upu in strahu . . .

Bogata, poezije polna je bila njegova duša, a ljudje je niso umeli. Zalučali so biser v kot kakor črepinjo stekla in hodili po njem.

Majko prirodo je ljubil nad vse. Z njo se je smejal, ko je vstajala vsa prerojena in čila iz dolgotrajnega spanja, se kopala v zlati kopeli solnčnih žarkov in si nadevala bogato zeleno in s cvetjem vézeno obleko. Z njo je plakal, ko je vsa raztožena in zasoljena trgala s sebe kraljevsko naličje, bleдела in pešala, dokler ni vsa onemogla zatisnila motnega očesa v smrtni sen. Poznal je vsako cvetko, našel vsak tih kotic sanjajočega gozda. Vsako zgodnjo pomlad si je vzgajil umetno razno cvetje, ko so se zunaj šele odpirali listni popki. Čestokrat je stopal s puško na rami, čakajoč plena, a zastala mu je noga, ko je zaslutil vzvišeno moč prirode, in njegova duša je razpletla s tajno prirode čudovit nem pogovor.

Bil je predober, da bi komu storil kaj zlega. Četudi je hodil osamljen in zaničevan, vendar ni imel nikdar žale besede za svojega bližnjika. Bil je vsestransko izobražen in bogatih talentov, ki pa jih je premrzlo ozračje ubilo. Da je živel med ljudmi, ki bi ga umevali in podpirali, ne ubijali, bi se brez dvoma odprlo njegovo duševno bogastvo in raslo v svoji moči,

da bi se ob njegovi smrti ne reklo samo, da je živel in umrl.

Tople odeje oropan **Kras** je harmoniral z njegovo notranjostjo, zato ga je tako vzljubil. Vso dolgo dobo 30letnega učiteljevanja je prebil na Notranjskem, v prijetni Vipavski dolini na Slapu, v sosedstvu starega **Nanosa** v Podkraju, v njega okrilju v Studenem in prijaznem Orehku. Gledal je **Nanos** od treh strani, a povsod mu je bil lep in veličasten, in ljubil ter častil ga je kakor dete svojo mater. Upiral je vanj svoje oko zjutraj, opoldne in zvečer; bil je del njegovega bitja.

Miško, prijatelj niso imeli v minljivem svetu, a imel si jih v večnosti vsikdar varajoči prirodi. Nemi orjak **Nanos** je bil priča tvojega bednega življenja, tvojih bojev in hrepenenj, strtih nad in obupne osamelosti in tvoje smrti. Lažje boš počival, vedoč pred seboj golo glavo zvestega, najzvestejšega svojega prijatelja.

Tvoja duša ni našla miru in umevanja med ljudmi, naj ga dobi v nevidnem svetu, v bistvu prirode! In sivi očak **Nanos**, zvesto čuvaj tih domek svojega čestilca!

Moje potovanje po Švici.

(Dalje.)

Berna

šteje 85.000 prebivalcev in je od leta 1848. glavno mesto republike, sedež vseh oblasti kakor tudi tujih poslanstev. Ustanov-

ljena je od vojvode **Bertholda V.** leta 1191, po katerem je dobila tudi ime. To je edino večje mesto v Švici, ki je še obdržalo mnogo švicarskega sloga in značaja. Reka **Aara** obdaja mesto od treh strani. Čez njo je več mostov, med katerimi je **Kornhausov** — 355 m dolg — največji. Po mestu je mnogo modernih palač; med njimi je parlament najimpozantnejši. Omeniti pa še moram justično palačo, zgodovinski in alpinski muzej, gledališče in stari in novi rotovž. Leta 1909. so odkrili spomenik svetovno-poštnega društva, ki predstavlja zemeljsko oblo, obdano od petero delov sveta.

Čez **Nydekov** most na desni ob cesti je velika okroglo zidana jama, v kateri redijo medvede (**Bärengraben**). Sredi jame je drevo, po katerem kosmatinci lahko plezajo. Mimoideči si kupijo za nekaj stotink korenja, ki ga tukaj v ta namen prodajajo, da krmijo nenasitneže. Pri tem krmiljenju in pri smernem kretanju medvedov se marsikateri domačin in tujec ves čas prav dobro zabava.

Po mestu je tudi mnogo starih stolpov, med katerimi omenjam časovni stolp (**Zeitglockenturm**). Pri vsakem udarcu zapoje petelin in se prikaže množica medvedov. Medveda imajo namreč tudi v mestnem grbu. Prebivalstvo tega mesta, kakor vse Švice, je močno, veliko, resno in malobesedno. Kako ljuba jim je prostost, lahko opazujemo na vsak korak in bodisi še tako malenkosten. Da se v resnici imenuje Švica »dežela svobode«, mi pač ni treba natančneje omenjati.

moči; z velikim delom te moči razpolaga ravno parlament. Kakor hitro so se polegli ostri ustavni boji, v katerih si je zagovarjala liberalna družabna skupina v državi moč, zlorabljala jo je v smislu liberalne doktrine v takih merah in smereh, da je postajalo to **škodljivo celo državnemu organizmu**. Rasli so državni zakoni, ki so branili močnega, a izročali šibkega brez vsakega pravnega varstva kapitalu, velekapital je oslabil in uničil malega producenta, veletrgovina, v katere službo je stopil moderni način prometa, je tlačil kmeta, za katerega ni smela liberalna država storiti ničesar več; razvijala pa so se z liberalizmom mesta, v katero so vrele najboljše moči z dežele, da bi dobili v veleindustrijskih podjetjih dela. Dobili so delo, a prodali so morali v divji konkurenci svojo delavno moč tako, kot je hotel podjetnik, ki je prosto določil ceno in čas. Proletariat je naraščal, njegova **eksistenca se je slabšala**; tvornica s svojim strupom, nenaravno življenje v stanovanjskih kasanah, mestna beznica so ga uničevali. Ne le mož, tudi žena je morala v fabriko, da, celo otrok. S tem pa je bila zrušena družina, so bili zrahljani npravstveni temelji družbe; z novoustvarjenim srednjim slojem je propadala, **se pogrezala široka ljudska masa boljbolj ne le gospodarsko, temveč tudi etično**. Izkazalo se je, da je liberalizem socialno-politično nesposoben, **impotenten nauk**, da vodi na širji strani v ubožanje, da ostri nasprotja socialnih skupin v državi ter je s tem najhujši nasprotnik njenega poklica. Istočasno se je začel dramiti proletariat, ki je bil prisiljen seči po **samopomoči**. Iskal jo je v **zdrženju** šibkih, ki so postali zedinjeni močni. Rastel je **nov princip**; diametralno nasproten individualizmu: **posameznik je dolžan boriti se za celoto ter podrediti lastne interese skupnim**, pojavil se je socializem, ki je začel prodirati vzlic vsemu, ker je prišla njegova ura. Z istim trenutkom je pričelo **upadanje liberalizma**, proces, ki se še vedno vrši. Prav kakor pri konzulu Bernicku, pri tem tipičnem reprezentantu kapitalista v »Stebrih družbe«, ko je bil razkrinkan, ko se je izkazala vsa laž, vsa brezobzirnost! Da gre pa ta proces »razkrinkanja« počasneje, kot bi bilo želeto, je vzrok vsa velika **gospodarska moč liberalne družabne skupine**, vsa mogočna sila **liberalnega tiska in talenti**, ki jih ima liberalizem lahko v službi, posebno med profesorji, advokati in umetniki. Ti razširjajo še danes vede ali nevede na vse načine duševnega občevanja pravna in etična načela liberalizma, ki koristijo kapitalu in njegovemu sorodniku Židu; naravno, da s čim dalje manjšimi uspehi; liberalna družabna skupina se dan za dnevno zožuje in cepi v razne frakcije. Ena najmočnejših je še ona, ki si lasti nacionalizem in ki se običajno naziva »nacionalno-liberalna«. Nima pa — kakor ni imel tudi liberalizem v državi — socialno-političnega smisla v narodnostnem vprašanju, zato ne more s svojo zahtevo po **narodni individualiteti** prodirati, temveč le izgublja in izgublja celo v buržuaziji, kjer ta ali oni ideal kaj lahko izpodrine tisti interes, ki je v bedni masi prvi in glavni: krušno vprašanje! Narodnost (nacionalizem) je v liberalnih sektah, bodisi zmernih, radikalnih ali »demokratičnih« **identična s šovinizmom**, z narodnostno nestrpnostjo, zato tudi le karikatura. Šovinizem je pa tudi **necivilizatorni**, barbarski, ker veča in množi absolutne sovražnosti, kakor postane tudi **narodnostni princip** sam čestokrat

Toda — oprostite — skoraj bi pozabila, da opisujem zanimivosti glavnega mesta. Znamenit je vodni grad. Stolna cerkev je iz 15. stoletja. Raz 100 m visoki stolp imamo krasen razgled po mestu in Bernskih alpah. (Wetterhorn 3708 m, Schreckhorn 4080 m, Finsteraarhorn 4275 m, Eiger 3974 m, Mönch 4105 m, Jungfrau 4166 m itd.) Poleg najbolj obiskane švicarskega vseučilišča ima Berna še srednje šole, zvezdarno, trgovsko, obrtno in poljedelsko šolo.

Tako smo si glavno mesto precej dobro ogledali, zato smo napravili izlet v

Spiez.

Postaja leži precej visoko, zato smo že s kolodvora imeli krasen razgled čez kraj in Thunsko jezero, najgloblje v vsej Švici (343 m).

Pri jezeru smo sedli v parobrod in odpluli v

Thun.

Nad mestom se dviguje stari grad iz leta 1182., v katerem se nahaja zgodovinski muzej. Okolo grada stoji še močno obzidje. Najlepši razgled se nam je nudil s tamkajšnjega pokopališča.

Čas je kratek, zapustiti smo morali tudi glavno mesto, ker smo si hoteli ogledati še druge kraje.

(Dalje.)

nazadnjaški in zavrgljiv. (Poljaki in Rusini!) Bistvo šovinizma je pravzaprav sovražstvo, negacija drugega naroda; kdor smatra narod, h kateremu se šteje sam, za edino izvoljeni in najboljši narod, kdor svojega ljudstva ne more ljubiti drugače, kot da sovraži drugorodca, je šovinist. Zgrešeno pa je, pobijati šovinizem s šovinizmom; edina protitež mu je **internacionalizem**, in sicer **pozitiven**, to je tak, ki narod pripoznava ter stremi k jezikovni in narodni avtonomiji ter k federalizmu. Internacionalizem v tem smislu propagira najbolj socialna demokracija, zakaj **krščanski socializem** je dan za dnevno bolj razjeden po šovinizmu. (Lex Kolisko-Axmann!) Ker se socializmu prav mednarodnost tako pogosto in vehementno očita (največ od strani narodnih liberalcev!), naj navedem tukaj v boljše razumevanje gornjih vrstic mnenje slovitiga češkega realista T. G. Masaryka: V socializmu in njegovi mednarodnosti pripoznam naravno **nasprotstvo in korektiv** nacionalnega egoizma in šovinizma, korektiv, ki je toliko bolj dobrodošel, čim bolj se nacionalna ideja in čuvstvo **zlorabljata** po različnih in številnih, malih in velikih **špekulantih**, kakor se zlorablja religija, znanost, žurnalistika — vse. Če torej naši socialisti kritično presojujejo našo, ruski rusko, angleški angleško narodno politiko, vidim v tem prednosti za splošni razvoj. Vpliv socializma je tukaj toliko močnejši, ker ne razumeva socializem svojega internacionalizma utopistično in fantastično, temveč vedno pozitivneje.

In dalje: Če se ne varam, more napraviti socializem posebno majhnim narodom pomembne usluge; razširi na ta način svojo skrb naravnim potom za »malega moža«.

Tako mi je končno mogoče preiti v specialni del, k nacionalizmu pri nas.

(Dalje.)

Prav tako dobro ko zrnata kava diši ob pravilni pripravi edino popolni kavini nadomestek: Kathreinerjeva Kneippova sladna kava.

Sam z dobrim mlekom in malo sladkorjem zaužiti, je pristi Kathreiner pljača, kakršna mora biti.

Kdor hoče kaj natančnejšega čitati, naj piše Kathreinerjevim tvornicam za sladno kavo d. dr., Dunaj I., Annagasse št. 8.

Narod naš dokazuje hrani!

Znan je slovenski javnosti položaj koroških učiteljev. Da si okrepijo svoje težavno stališče, so si ustanovili skupno z akademiki organizacijo »Gorotan«, ki jej je naloga: biti slov. učiteljem družabno središče, stanovska in zaeno tudi narodna obrambna organizacija. — Skrb za učiteljski naraščaj, za moralno, duševno in gnotno oporo svojih članov in njih nadaljno izobrazbo, reševanje šolskega vprašanja, podrobno nar. delo nam nalaga ogromne stroške; navezani pa smo zgolj na samopomoč. — Iztikujejo za novimi viri dohodkov, smo začeli zalagati razglednice z nar. motivi. (Zilska noša, Vojvodski prestol). Z uspehom smemo biti zadovoljni: več tisoč teh naših razglednic je že romalo med narod. Ni bila toliko dobra tehnika, da so se prikupile naše razglednice, ampak motivi sami na sebi, ki zbujaajo tožna, vendar ponosna čuvstva v srcu vsakega rodoljuba.

Uvažujoč dejstvo, da Slovenci še nimamo zavoda, ki bi nudil narodu cenih slik, predstavljajočih naše zgodovinske spomine, ter tako zbujaali oni domovinski čut, ki ga še pogrešamo v toliki meri; uvažujoč nadalje, da so se prikupile narodu posebno razglednice, predstavljajoče Vojvodski prestol; in posebno še z ozirom na 500letnico ustoličenja zadnjega koroškega vojvode, ki jo letos obhajamo, je društvo »Gorotan« založilo slike Vojvodskega prestola v močno povečani obliki, primerne za stenski okras, in v še boljši tehniki.

Apeliramo na rodoljubna srca: Ne bi je smelo biti slovenske hiše, kjer bi se ne nahajala podoba Vojvodskega prestola, te-

ga simbola naše nekdanje moči in slave; ne šole, ki bi ne rabila te slike kot učilo pri zgodovinskem pouku. Cena je nastavljena tako, da si jo vzlic izborni tehniki lahko vsak naroči. — Komad 50 vin., po pošti pa 60 vin. — Tovariše učitelje še posebe prosimo, da priporočajo to našo sliko o priliki učiteljskih zborovanj, kakor tudi v šolah učencem. Obračamo pa se s prošnjo tudi do prečastite duhovščine, do vseh rodoljubov, da priporočajo to sliko v nabavo raznim izobraževalnim društvom.

Društvo »Gorotan« se obenem prav toplo zahvaljuje onim rodoljubom, ki so nam že dobrohotno pomagali pri razpečavanju naših razglednic in pomagali polniti našo blagajno, ki je prispevkov toli potrebna.

Naročila sprejema: **Pavel Koschier, učitelj v Velikovicu na Koroškem**. Da se nam olajša delo, prosimo, da se pošlje denar v naprej — kar je najbolj enostavno — ali da ga sprejememo po povzetju. Rodoljubom, ki bi bili voljni pomagati pri razpečavanju teh naših slik, pošlemo zahtevano število komadov s priloženim čekom.

V nadi, da ne prosimo zaman pomoči, ostaja

z rodoljubnimi pozdravi
društvo »Gorotan«.

Risarski tečaj za ljudsko-šolsko učiteljstvo v Celju.

Priglašenci za risarski tečaj se obveščajo, da se vrši tečaj za izobrazbo učiteljstva v risanju po modernih načelih pod vodstvom tov. Jos. Žagarja, absolventa c. kr. umetne obrtne šole avstr. muzeja na Dunaju, z odlokom naučnega ministrstva v času od 1. aprila do 1. avgusta t. l. ob nedeljah od 8.—12. dopoldne v okoliški šoli v Celju. Pred začetkom tečaja, t. j. 5. aprila, naj reflektanti priglasijo pismo svoj pohod voditelju tečaja. Potrebna učila bodo na razpolago v šoli.

Iz naše organizacije.

IZ ZVEZE SLOVANSKEGA UČITELJSTVA V AVSTRIJI.

Začetkom letošnjega šolskega leta je bila končno dovršena deželna organizacija dalmatinskega učiteljstva — Savez dalmatinskih učiteljskih društev. — Za predsednika je bil izvoljen tov. Vjekoslav Radica, šolski voditelj v Spljetu, za njegovega namestnika Laho Fortunič, učitelj v Dubrovniku, tajnik in blagajnik pa je Milivoj Letica, učitelj v Spljetu.

Savez dalmatinskih učiteljskih društev izdaja svoj organ »Glasnik«, ki izhaja 15. dne vsakega meseca v Spljetu.

Savez se je takoj, ko je bilo izvoljeno predsedstvo, priglasi za člana Zveze slovenskega učiteljstva v Avstriji. Danes je torej v tej Zvezi združeno vse slovensko narodno učiteljstvo naše državne polovice.

M. HAJNY, t. č. starosta. **J. ZAVADA,** t. č. tajnik.

Kranjsko.

Občini zbor »Društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem« se vrši v sredo, 8. aprila 1914 dopoldne ob 10. uri v »Narodnem domu« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Ogovor načelnika. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna. 5. Posamični nasveti, o katerih je vsaj osem dni prej odboru naznaniti. 6. Volitev prvomestnika, blagajnika in sedem odbornikov, od katerih jih stanuje dve tretjini v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 22.). 7. Volitev treh pregledovalcev računa zunaj odbora.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer. Izkaz darov za »Učit. obrambni sklad«. **G o r n j e r a d g o n s k i o k r a j:** 1. Sv. Duh, 3 učit. 5 K; 2. Sv. Jurij, 7 učit. 13 K; 3. Kapela, 5 učit. 7 K 50 vin.; 4. Negova, 5 učit. 6 K; 5. Sv. Peter, 7 učit. 7 K; skupaj 27 učit. 38 K 50 vin. — **L j u t o m e r s k i o k r a j:** 1. Cezanjevci, 3 učit. 3 K; 2. Cven, 3 učit. 4 K; 3. Sv. Križ, 6 učit. 14 K; 4. Ljutomer, deška, 6 učit. 8 K; 5. Ljutomer, dekliška, 6 učit. 9 K; 6. Mala Nedelja, 5 učit. 10 K; 7. Stara cesta, 2 učit. 5 K; 8. Veržej, 2 učit. 4 K; 9. Vučja vas, 3 učit. 3 K; skupaj 36 učiteljev 60 K.

Brežiško-sevniško učiteljsko društvo je zborovalo dne 1. sušca 1914 v brežiški šoli. — Navzočih je bilo s predsednikom vred 32 članov.

Vzamejo se na znanje dopisi Zaveze in Zveze ter Uč. gosp. in kred. zadruga v Celju. Tov. Rismala se izvoli, da poroča pri prihodnjem zborovanju, kako bi se

povzdignilo gnotno stanje Zavezinih listov. Glede »Zvončka« in »Popotnika« se naprosijo zastopniki učiteljstva v okr. šolskih svetih, da stavijo tozadevne predloge pri okr. šolskih svetih. O poslovnem redu Zaveze se naj posvetuje v to izvoljeni odsek, ki skljuje poseben sestanek. Izvolijo se v to svrhu tovariši Knapič, Jamšek, Potočnik, Rismal.

Za obrambni sklad sta oddali svoj obulus šele dve tretjini šol naših okrajev. Pričakovati je, da se ostale v kratkem odzovejo. — Delegatom za Zvezino zborovanje v Mariboru se izvolita: tov. Potočnik in tovarišica Scheligova.

Tov. Supan je poljudno in velezanimivo predaval o svojem potovanju po Švici. Govor so spremljale krasne skioptične slike. Bodi požrtvovalnemu tovarišu tem potom izrečena srčna hvala za njegov trud.

Reševala so se slednjič razna stanovska vprašanja posameznih članov, na kar se je zaključil zbor.

Prihodnje zborovanje se vrši 3. maja na Vidmu.

Goriško.

Goriško učiteljsko društvo ima letni redni občni zbor v četrtek, 2. aprila 1914., v Gorici »Pri zlatem jellenu« ob 10. uri predpoldne. Dnevni red: 1. Razgovor o sedanjem položaju učiteljstva, poroča predsednik. 2. Poročilo a) tajnikovo, b) blagajnikovo. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Učiteljsko društvo za sežanski okraj je zborovalo 5. marca t. l. v Komnu. Zborovanje, ki se ga je udeležilo 34 članov, je otvoril podpredsednik tov. Vendramin, ker je bil predsed. J. Ravbar bolan.

Po kratkem nagovoru je prečital poročilo o sanaciji Zavezinih listov ter izjavil, da bi bila najboljša sanacija naših listov poštena regulacija našega gnotnega stanja.

Tov. Peček poroča o »Poslovnem redu« Zveze čita točko za točko, ki se posamezno obravnava.

Člen I. — Tov. Pahor predlaga, da se točka j črta, ker pomenja spionažo. Tov. Strekelj zagovarja to točko, vendar je sprejet predlog tov. Pahorja. Ostale točke se sprejme brez razprave. Člen III. — Sprejete vse toče, razen točke e, ki se naj glasi v sledečem smislu: »Predloga, ki ga ne podpira $\frac{1}{3}$ navzočih članov, oziroma delegatov, se ne razpravlja.« in točka f sledeče: »Nujni predlog je tisti, ki ima to označbo in ga je podpisalo najmanj 10 članov.« Člen III. je sprejet, kakor je bil predložen. Člen IV. — Vse točke tega člena se sprejme razen točke a, ter odobri sledečo izjavo: »Učit. društvo sežanskega okraja je v principu za stalno tajništvo, je pa za sedaj proti njegovemu osnutku, zato naj naše društvo naroči svojim delegatom, da glasujejo na Zavezini skupščini proti temu predlogu.« Člen V. — Pri tem členu se vname živahna razprava, v kateri se na eni strani tov. Strekelj, Volkov in Peček za »Učit. tovariša«, na drugi tov. Macarol, Hreščak, Pahor in Bole proti omenjenemu listu, ker ni strokoven, ozir. naše glasilo.

Slednjič se črta ves člen V.! Člen VI. — Sprejete vse točke, razen točke d, ki se izpremeni sledeče: Za tajne sklepe naj se smatra one, ki se tičejo taktike društva, vse drugo naj se objavi.

Točko f se izpremeni, da plača Zaveza ves primajkljaj glavne skupščine.* Pri točki »Slučajnosti« so bile sprejete sledeče resolucije:

I.

Tov. Pahor predlaga: Učit. društvo sežanskega okraja izjavlja, da bo vselej branilo pravice dostojne kritike v učiteljski organizaciji, v katero je včlanjeno, zato obsoja nekolegialno gonjo proti tov. Hreščaku. — Odklanja vsako ingerenco neinformiranih v naše lokalne stanovsko-politične zadeve.

Poudarja, da bo Zaveza avstr. jugoslov. učit. društev vršila svojo nalogo v korist učiteljstva le tedaj, ako bo po svojih članih direktno iskala politične moči.

O tej resoluciji se je vnela živahna obravnava. Tov. Hreščak slika, kako sirovno so ga napadli v listih, je proti dosejanju delovanju Zaveze in »Učiteljskega Tovariša«.

Podpredsednik prečita odlok c. kr. okr. šol. sveta glede resolucije, sklenjene v Štanjelu.

Zaradi predloga dveh tovarišev se preide preko te točke k naslednji točki z opazko, da se ni mislilo v dotični resoluciji žaliti c. kr. okr. šolskega sveta.

Tov. Bole predlaga sledečo resolucijo:

* Tega ne moremo umeti. S črtanjem člena V. hočete vzeti Zavezi ves dohodek, tu pa zahtevate plačilo vsega primanjkljaja. S čim ga naj Zaveza krije, če nima nobenih dohodkov? Uredn.

II.

Shod slovenskega goriško-grad. učiteljskega sklica 12. p. m. po tov. Križmanu, ni mogel pokazati resnične volje učiteljskega, ker je bil v tem oviran po sklicatelju. Zato porablja sezansko učiteljsko društvo priliko, da konstatira v svrhu korekture sledeče:

1. Shod ni odgovarjal niti stvarno, niti formalno faktičnemu razpoloženju učiteljskega.

2. Sezansko učiteljsko društvo vztraja prejkoslej na zahtevi vsega avstrijskega učiteljskega in izjavlja, da nima nič skupnega s separatistično prošnjo po 25% draginjski dokladi, izraženo na gori omejenem shodu.

Tov. Hreščak predlaga sledečo resolucijo:

III.

1. Od dne do dne se v naši organizaciji močneje čuti potreba po načelnem preizkušanju pojmov, ki jih je tov. Gangl postavil v svojem slavnostnem govoru v Ljubljani kot vodilne v naš program.

2. Vodstvo Zaveze se prosi, da se pri določevanju vzporeda za delgacijsko zborovanje v Pulju ozira na to konstatacijo.

Določi naj se za delo v delegacijah dovolj časa, da ne bodo imeli delegati vezanih rok po kaki drugi točki vzporeda Zavezine skupščine.

Tov. Koršič predlaga:

IV.

Učiteljsko društvo sezanskega okraja, zbrano na svojem društvenem zborovanju v Komnu 5. marca t. l., konstatira sledeče:

Denar, ki je kot državni prispevek določen deželi v prvi vrsti za regulacijo učiteljskih plač, misli goriški deželni zbor porabiti v druge svrhe; zato ne moremo smatrati resnim akcije, aranžirane v svrhu regulacije učiteljskih plač v zadnjem zasedanju našega deželne zboru.

Književnost in umetnost.

Narodne pesmi iz beneške Slovenije. Kakor smo že svoječasno poročali o izdaji te zanimive zbirke mičnih pesmi Slovencev v Italiji, pripominjamo, da jih doslej »Glasbena Matica« ni mogla izdati, ker je imela mnogo drugega zastanega gradiva. Sedaj pa izidejo v par mesecih. Rokopis je v končnem pregledu. Prirejane so za moški zbor z besedilom v beneškem narčju. Po številu jih je nad 70 z rezijanskimi. O tej zbirki bomo še poročali.

Politiški pregled.

* **Pavel Mudron umrl.** V tešinski bolnici je umrl dne 9. t. m. dr. Pavel Mudron, glava slovaških evangelcev. Rojen je bil l. 1835. v Čabraskem Vrbovku v kontski stolici, gimnazijske študije je izvršil na katoliški gimnaziji v Požunu, pravo pa na Dunaju. Nad polstoletja je bival v Turčanskem Sv. Martinu, kjer je imel svojo odvetniško pisarno. Večkrat je kandidiral v ogrski državni zbor, a izvoljen ni bil, dasi je dobival več glasov nego madjarski protikandidat. Igral je odlično vlogo v domači luteranski cerkvi proti madjarizaciji v službi božji. Rajni je bil brat (eden obeh dvojčkov) pred 29 leti umrlega Mihaela Mudrona, slovaškega prvoborilca in odvetnika v Požunu.

* **Narodno vprašanje na Ogrskem.** V seji ogrske zbornice dne 13. t. m. je rekel grof Karoly (opozicionalec), da bi republikanska stranka Ogrski škodovala. Ni zadovoljen, ker se Tisza z Rumunji pogaja. Tisza je izjavil, da upa še vedno, da se ohrani, in utrdi prijateljsko razmerje z Rumunji. Neobhodno potrebno je, da zna ogrska mladina jezike narodnosti. Krščanski nauk se mora povsod poučevati v materinščini!

Obrambni vestnik.

= **Resnici čast!** Z ozirom na notico, objavljeno pod istim naslovom v zadnji številki našega lista, nam piše g. dr. Tuma med drugim: »Vsak, kdor je mojo notico čital, ve, da obsojam le onega g. učitelja, ki se je podpisal I. Č. in je skrajno zlorabljal »Edinost«. Moja opazka, da je pisec dotične notice v »Edinosti« brzokone učitelj, in »da je to prava dika učiteljskega stanu, in voditelji dosedanje smeri učiteljskega mu morejo biti hvaležni za ta način pomoči«, je vendar tako ironična, da je to moral vsak čitatelj razumeti. Uredništvo je torej slabo razumelo mojo notico. Zato pričakujem, da pojasnite moje ironične besede proti I. Č. v pravem pomenu in bom smatral, da je s tem ves incident rešen.« — S tem, da prijavljamo izjavo g. dr. Tume, da so imele njegove besede zgolj ironičen pomen, je zado-

ščeno od naše strani njegovi zahtevi in resnici. — Komaj pa je bilo pismo g. dr. Tume v naših rokah, se je o istem predmetu oglasila »Zarja« (štev. 822 z dne 25. t. m.). Nekdo »iz učiteljskih krogov« vehementno bije po Zavezi, njenem vodstvu in našem listu, kakor da hoče vse troje ugonobiti z enim mahom! Mi smo seveda ob tem poizkusu popolnoma mirni in vemo, da se bo še večkrat ponavljal s tisto stvarnostjo in temeljitostjo, kakor se je začel v »Naših Zapiskih«. Da smo nekolegialni, glupi, nesolidarni, do mozga gnili, pravzaprav čisto navadne praznoglave barabe, ki nimamo nobene pravice govoriti v imenu naprednega slovenskega učiteljskega — vse to je jasno dokazano. Čemu bi se torej razburjali? Zlasti še, ker stoji zapisano v »Zarji«: »Tempelj in duhovščina sta postala bog in si vihtita kadilo. Abnormalnost je v razvoju, zato je treba leka, pa tudi na riziko, da proglašimo našo »duhovniška kasta« ta lek za infamen.« — Brzokone so tempelj in duhovščina in bog in kadilo naslovljeni na naše ime, s tem je tudi povedana diagnoza naše bolezni, ki jo seveda more ozdraviti le pavšalno napolcevanje, dasi je malo častno za zdravnika! Ampak le pogumno naprej, zidarji in kovači! Toliko pogumnejše, ker imate vnetega pomočnika v »Slovincu«, ki se zopet zadnje dni s posebno ljutostjo in s sirovimi izbruhmi zaganja v nas! Nič ne de! Bojevali se bomo na dve fronti! Prebili smo že najhujše čase, prebijemo tudi te!

= **Dijaški štrajk v Ljubljani.** Ker niso šolske oblasti ukrenile ničesar, da bi po srednjih šolah praznovali 500letnico ustoličenja zadnjega koroškega vojvode, so dijakovi višjih razredov srednjih šol v Ljubljani stopili v štrajk. O stvari sami ne bomo govorili, ker je stališče učiteljskega v tem primeru dano samo po sebi. Pripominjamo, da so srednje šole na višji ukaz obhajale obletnico Schillerjeve smrti in zmage pri Lipskem. Med ljubljanskimi dnevniki se je razvila ob dijaškem štrajku živahna polemika, tako zlasti med »Slovincem« in »Dnevom«. »Slovincem« je igral vlogo policaj in denuncianta, ker je v to polemiko vlačil tudi učiteljsko in Učiteljsko tiskarno ter še Učiteljskemu konviktu ni prizanesel. Tako denunciranje je naravnost gabno! Zmore ga le žurnal, ki je brez časti in poštenja, ali — da govorimo s »Slovincem« samim (št. 67 z dne 24. t. m.), »ki ti opljuje in osmrkajo že vsakega...«

Poziv!

Zaupniki, udeležite se zanesljivo dne 8. aprila določenega sestanka!

Kranjske vesti.

— **Iz ljudskošolske službe.** Logaški okraj: Namesto obolele učiteljice Ane Prudič je za suplentinjo na ljudski šoli v Cerknici (okraj Logatec) imenovana bivša suplentinja v Harijah Ivana Zwölf; namesto Ivana Pristova, ki je imenovan za provizoričnega učitelja v Postojni, pride na šolo v Begunjah kot suplentinja učit. supl. Justina Kavškova. — Kočevski okraj: Bivši suplent v Št. Mihelu pri Novem mestu Ivan Trošt je imenovan za prov. učitelja na šestrazrednici v Loškem potoku — Krški okraj: Namesto obolele učiteljice Jožefa Breznikarja je za suplentinjo na Raki imenovana Valentina Tepina; namesto nadučitelja Karla Rostoharja, ki je pridružen v službovanje v Cerkljah, pride na šolo v Vel. Trn kot suplentinja dosedanja proviz. učiteljica v Sv. Križu Marija Kovač. Absolvirana učiteljska kandidatinja Rozalija Mejak je imenovana za provizorično učiteljico na novoustanovljenem paralelnem razredu na ljudski šoli v Mokronogu. — Novomeški okraj: Namesto obolelega nadučitelja Antona Sile pride kot suplentinja na ljudsko šolo v Brusnicah Štefanija Pavlič in namesto obolele učiteljice Marije Arh pride suplirat v Birčo vas bivša suplentinja v Brusnicah Angela Gradišar. — Postojnski okraj: Namesto pokojnega učitelja Mihaela Mežana je za provizorično učiteljico v Orehku imenovana bivša suplentinja Ivana Čuč, za proviz. učiteljico na dvorazrednici v Harijah suplentinja Ivana Justin, za proviz. učiteljico na trirazrednici v Slavini supl. Marija Komar in za prov. učitelja v Postojni dosedanja učit. suplent Ivan Pristov. — Namesto obolele učiteljice Matilde Verbičeve je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Sp. Karteljevem za suplentinjo Ivana Drakslerjeva. — Dosedanja suplentinja v Hotiču, Barbara Kavčičeva, je imenovana za prov. učiteljico v Šmartnem pri Litiji. — Učit. suplentinja Angela Mandljeva je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Kalu. — Ljubljanski mestni šolski svet je imenoval

Glavni dobitek

je pripravila svojim p. n. odjemalcem ta teden

tkalnica M. Jirsové, Novy Hradek n. M. (Češko).

Kdor naroči katerokoli doli navedeno vrsto blaga, ima pravico na dobitek, in sicer: prvi naročnik dobi brezplačno 1 tucat krasnih platnenih žepnih robocev. Vsakteremu nadaljnjemu petemu naročilu pridenem brezplačno lepega lista za krilo. Vsaki stoti naročnik prejme krasno volneno blago za obleko.

Nikjer drugje ni dobiti tega!

Kos 23 m I ^a kanafasa, 80 cm šir., rdeče ali modro črtanega	K 11—
Kos 16 m I ^a kanafasa, 116—118 cm šir., rdeče ali modro	K 12 50
Kos 18 m I ^a cefira za 6 srajce	K 10—
Kos 23 m fine tkanine Ela, 8 cm šir.	K 11 50
Kos 20 m močnega platna za srajce, 82 cm šir.	K 12 80
Kos 11 1/2 m Makove tkanine, 82 cm šir., prekrasna tkanina	K 10 25
Kos 12 m platna za rjuhe, 140 cm šir.	K 12—
Kos 6 1/2 m platna za rjuhe, 150 cm šir., najlepšega	K 9 75
Kos 30 m vstankov cefirja, platna, modrotisk. blaga, flan., po 2—10 dolg	K 15—

Vse stalnobarvasto, izvrstne kakovosti. Pošilja se po poštnem povzetju, a pri naročilu dveh zavojev poštnine prosto. Oni, ki prejmejo dobitek, bodo takoj objavljeni.

abs. učiteljsko kandidatino Marto Čretnikovo za suplentinjo na osemrazredni nemški deklški šoli v Ljubljani.

— **Dijaški izlet k Adriji.** Uspoštva je željo, izraženo iz srednješolskih krogov, je odbor ljubljanske krajevne skupine avstrijskega mornariškega društva na svoji seji dne 3. t. m. sklenil, da kakor leta 1912. priredi tudi letos dijaški izlet k Adriji. Pripravlja se izlet v našo vojno luko Pulj. Krasni spomeniki stare rimske kulture, kakor amfiteater, pa tudi vsakovrstne zanimivosti modernega Pulja, posebno vojni arzenal in vojne ladije, bodo gotovo nudile naši ukaželjni mladini v obilici gradiva, da si razširi svoje duševno obzorje. Iz Pulja bodo izletniki poleteli k bližnjim, zaradi svojega milega podnebja svetovnoznanim Brionskim otokom. Kot udeležniki izleta se sprejmo učenci višjih razredov v srednjih šol na Kranjskem in učiteljica v Ljubljani, kakor tudi ljudskošolski učitelji in učiteljice. Natančnejše podrobnosti se bodo še določile. Odbor se ne bo srašil nobenega truda, da priredi ta izlet ob kolikor možno nizkih stroških za udeležence in računa pri tem na podporo vseh plemenitih prijateljev naše mladine.

Štajerske vesti.

— **Učiteljski salonski orkester** in pevski zbor imata v četrtek, dne 2. mal. travna, začeni točno ob pol 10. uri, v Dobju svoje vaje. Blagovolite priti polnoštevilno in točno; zakaj pripravljamo se za koncert na proslavo 500letnice slovenskega ustoličenja koroških vojvod. Novi udje in hospitantje dobro došli!

— **Zgodaj so začeli.** C. kr. namestnika v Gradcu je ustanovila svojo tiskarno. Za njeno vzdrževanje hoče upreči davkoplačnike; zato je začela izdajati »Naredbeni list«, ki ga vsiljuje vsem občinam, okrajnim odborom, mnogim zasebnim strankam in ga določila vsakovrstnim uradam. Istotako je začel na ta račun v tej tiskarni izdavata deželni šolski svet za krajne šolske svete, šole, župne urade itd. drugi »Naredbeni list« s pozivom, da so si ga dolžni vsi naročiti. Tako upa od davkoplačnikov iztisniti mnogo ti-sočakov. Zaslugek dobe od tega seveda le nemški uslužbenci, Slovenci so samo za plačevanje. V predzadnjem »Naredbenem listu« že poziva namestnika, naj si naroče občine tiskovine pri njej, tako hoče oškodovati slovenske tiskarne. Občine so avtonomne, one si naročajo svoje tiskovine, kjer hočejo. Zgodaj so začeli, radi bi si vse podjarmili, da bi nas lažje germanizirali.

— **Slovensko učiteljsvo in denarni zavodi.** Slovenski učitelji so mnogokje sodelovali in še sodelujejo pri denarnih zavodih kot različni upravitelji, ponajveč kot tajniki. Vsi ti so si pridobili obilo zasluge za gospodarsko osvojenje slovenskega naroda, zlasti če so jim svoje delovanje posvetili v prvi vrsti iz prepričanja ter šele v drugi vrsti z ozirom na izboljšanje svojega gnotnega položaja. V nasprotnem slučaju so našemu narodu silno škodovali oni naši tovariši, ki so ali nevede ali iz ravnodušnosti stopili v službo posojilnic,

Goriške vesti.

— **„Novi Čas“ — obsojen.** Pred okrajno sodnijo v Avdovščeni je bil obsojen odgovorni urednik »Novoga Casa« Šinigoj na globo in troške in to na tožbo žaljenega učitelja tov. Paljka iz Sv. Križa, zaradi zanemarjenja uredniške paznosti. Sodni dvor je potrdil prvo razi odbo, in tako je »Novi Čas« obsojen na globo in troške. Obsodba je precej občutna. Sodnemu dvoru je predsedoval grof Coronini; prisodniki svetnika Sterle in Stepančič in okr. sodnik Leoncellis; tov. Paljka je zastopal odvetnik dr. Dinko Puc, »Novi Čas« pa dr. Pavletič.

Splošni vestnik.

Narodna zavest — pogoj naše prihodnosti. Zalibog je veliko število Slovencev, ki naglašajo svoje slovenstvo, kadar pa naročajo kake potrebščine, recimo knjige, glasbene komade, gosli ali druga godala, si jih naroče pri tujih tvrdki ter se ne potrudijo zvedeti za slovensko, oziroma slovensko tvrdko. Takšno ravnanje je v nasprotju z narodno zavestjo, zakaj koristi gnotno nemštvu, razvoju slovenske obrti pa škoduje. Izgovor, da v nekaterih strokah nimamo svojih tvornic, ne drži. Naroči blago pri slovenskem trgovcu, da mu nakloniš vsaj one odstotke, ki jih mora dati tvornica trgovcu. Tako pride vsaj del dobička v slovenske roke, a ti si si pridobil zaslugo, da si s svojim zavednim ravnanjem koristi slovenski stvari ter da nisi sotrudnik nemštva, ki razjeda slovenstvo povsod, kjer dobi nezavedno mišljenje.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskih jugoslovenskih učiteljskih društev«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira!

Solidna postrežba!

Agitirajte za svoje glasilo!
Pridobivajte mu novih naročnikov!

Manufakturna trgovina

J. Grobelnik,

prej Franc Souvan sin
Ljubljana, Mestni trg 22
nasproti lekarne.

Posebno bogata zaloga

sukna za moška
oblačila !!

Najboljši nakupni vir

modernih blagov
za ženske obleke

iz svile, volne, delena itd.

Vedno zadnje novosti

rut in šerp.

Bogata zaloga

vsakovrstnih preprog, zaves in
garnitur.

Izkušeno dobri šifoni, platuid,
kotenine in drugo belo blago.

Zunajna naročila se točno izvršujejo.

P. n. učiteljstvu pri nakupu posebne
ugodnosti glede cen in plačila.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Uči-
teljskega konvikta v Ljubljani.

registrirovana zadruga z omejenim tistvom.

Promet do 28. februarja K 39.654.09.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2. 3.
popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih
informacij, naj za odgovor priloži 20 h v post-
nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve na-
vedenih znamk se ne odgovarja.

Knjigoveznica
Iv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela,
galanterijo, passepartuje itd. Posebno
močna vez za knjižnice in čitalnice.
Cene zmerne, delo solidno.

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani

sprejme kot

pisarniškega
slugo

takoj dečka, ki je dovršil osemletno šol-
sko dobo z dobrimi uspehi vsaj na štiri-
razrednici. Predložiti je zadnje šolsko iz-
pričevalo in priporočilo šolskega vodstva.

Veletrgovina z železnino MERKUR

PETER MAJDIC v Celju, Graška ulica 12

priporoča p. n. gospodom učiteljem, šolskim vodstvom in šolskim svetom svojo
bogato zalogo raznovrstnega železninarskega blaga, kakor: peči za šole, železne
hišne oprave in kuhinjske posode, vrtnih ograj, čebelarkega orodja in sploh
vseh v železninarsko stroko spadajočih sredstev najboljše kakovosti, po najnižjih
cenah. Postrežba točna.

Barhenti,
flaneli,
sefiri,
piketi,
kanefasi,
kepr.

Vse tkanine preskrbi

M. JIRSOVA

učiteljeva soproga

Platno,
damaski,
robci,
brisače,
rjuhe,
vsa oprava.

lastnica ročne tkalnice v Novem Hradku nad Metnjo št. 16
(češko).

40 m ostankov za 20 K franko.

Neugajajoče vrnite.

Učiteljstvu popust.

Vzorci franko.

Staršem, mladinoljubom, šolskim vodstvom,
krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam
priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani sledeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Julčka zbrani spisi I., II., III., IV., V. in VI. zvezek	à K 1.—
2. A. Rapè: Mladini, I., II. in III. zvezek	1.—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I., II. in III. zvezek	1.—
4. A. Rapè: Dane	1.—
5. J. Slapšak: Turki pred sv. Tilnom	1.20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel	—80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim	1.—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje	—60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi	1.—
10. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I. in II. zvezek	—20

A. Schweitzer

Ljubljana, Prešernova ulica št. 48.

Velika zaloga črevljev

vseh vrst in najboljše kakovosti. Posebno trpežni črevlji za na deželo.

P. n. učiteljstvu nudim posebne ugodnosti. Pošilja se na ogled. Solidne cene.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 . . . K 700.000.000.—

Vlog . . . . . „ 43.500.000.—

Rezervnega zaklada . . . . . „ 1.330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

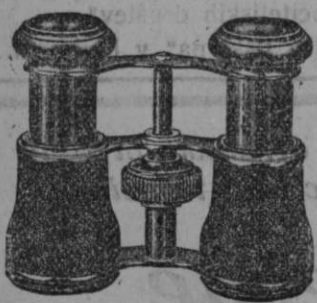
c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice,
domobrincev i. t. d.

Očala in ščipalniki
natančno po zdrav-
niških predpisih.
Toploneri, baro-
metri, mikroskopi,
daljnogledi Busch,
Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični
aparati itd.
Moderno ure-
jena delavnica
z električnim
obratom.

Ceniki
brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana
najboljših švicarskih ur kakor
tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega
orodja za dijake, inžen-
irje, arhitekta itd.

Strogo solidna trdka!!

Ogromno število pohval-
nih pisem na razpolago.

Krasni ceniki na za-
htevo zastoj.

Cene solidne!

Postrežba točna!

Gramofoni od K 20.— naprej,
plošče od K 1.50 naprej vedno v zalogi.

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Največja zaloga izgotovljenih

oblek za gospode, dečke in

otroke. Konfekcija za dame.

Točna postrežba. . . . . Solidne cene.